

Brev sendt til Anstalten ved Herstedvester:

Vedrørende besøg den 6. april 2004 i grønlanderafdelingen

Den 6. april 2004 aflagde jeg og en medarbejder ved inspektionsafdelingen besøg i Anstalten ved Herstedvester bl.a. med henblik på at modtage en orientering om de aktuelle forhold for de anbragte i grønlanderafdelingen. Besøget fandt sted i naturlig forlængelse af mine inspektioner i maj måned 2003 af anstalterne for domfældte i Aasiaat og Ilulissat (og af fem arrester/detentioner i Vestgrønland) og af mine inspektioner af grønlanderafdelingen (og Anstalten ved Herstedvester) i 1993 og 1996. Under besøget den 6. april 2004 spurgte jeg endvidere til en konkret klagesag indgivet af en af de nuværende anbragte på grønlanderafdelingen (sagen vedrører de grønlandsk anbragtes muligheder for at få grønlandsk kost). Der var ikke tale om en egentlig inspektion.

Under besøget havde jeg en indledende samtale med viceinspektøren og (en del af) anstaltens øvrige personale som arbejder på grønlanderafdelingen og/eller med de anbragte på afdelingen. Efter den indledende samtale blev jeg og min medarbejder vist rundt på grønlanderafdelingen. Efter rundvisningen havde vi en samtale med afdelingens talsmand og en række samtaler med enkeltanbragte om såvel generelle som private spørgsmål/sager. Som det er anstalten bekendt, har de anbragte som jeg havde samtale med – og talsmanden – modtaget (særskilt) svar den 19. april 2004. Jeg har i anledning af en af samtalerne med enkeltanbragte iværksat en særskilt undersøgelse. Efter samtalerne med de grønlandsk anbragte havde jeg en afsluttende samtale med viceinspektøren og det ovenfor nævnte personale.

De grønlandsk anbragte er dels anbragt i afdeling L (grønlanderafdelingen) der har 13 pladser, dels i (en del af) afdeling K i det omfang antallet af grønlandsk anbragte overstiger 13. Der var på tidspunktet for besøget i alt 17 grønlandsk anbragte i Anstalten ved Herstedvester.

1. Vedligeholdelsesstandard mv.

Under rundgangen besigtigede jeg fællesskabslokalerne og nogle af cellerne efter mit valg.

Under min samtale med talsmanden anførte han at der trænger til at blive frisket op på afdelingen – først og fremmest på fællesarealerne. Den pågældende anførte endvidere at der ikke er nok borde og stole når alle de anbragte grønlandere (inklusive de grønlandsk anbragte fra afdeling K) skal spise eller i øvrigt skal være sammen på afdeling L.

Jeg oplyste under den afsluttende samtale at jeg på baggrund af min besigtigelse deler talsmandens opfattelse af at der trænger til at blive frisket op på fællesarealerne, og jeg opfordrede anstalten til at foranledige at fællesarealerne bliver frisket op. Jeg opfordrede også til at der tilføres afdeling L flere – og hvis det muligt – nyere stole og borde. Jeg nævnte i den forbindelse også at det ville friske op på fællesarealerne hvis der var nogle grønne planter.

Jeg beder anstalten om at oplyse hvad der siden besøget er sket, eller hvad der vil ske, i henseende til vedligeholdelse med maling, møblement og udsmykning af fællesarealer.

En af de besigtigede celler var meget nedslidt, og jeg opfordrede anstalten til at gennemgå cellen med henblik på istandsættelse (jeg fik ikke noteret cellens nummer, men den anbragtes fødselsdato er 14. februar).

Jeg beder anstalten om at oplyse hvad der er sket vedrørende denne celle.

Hvad angår udskiftning af møblementet på cellerne, henviser jeg til pkt. 8 nedenfor (vedrørende samtalen med talsmanden).

2. Beskæftigelse og undervisning

De anbragte på grønlanderafdelingen tilbydes beskæftigelse (og undervisning) sammen med og på samme vilkår som alle andre anbragte i Anstalten ved Herstedvester. Der kan være tale om såvel timelønnet beskæftigelse som aflønning med (gruppe)akkord.

De anbragte arbejder i anstaltens fire værksteder – bogbinderi, produktionsværksted (hvor der produceres fuglekasser og fuglebure), montageværksted og kuvertværksted. De anbragte kan også beskæftiges ved vedligeholdelsesarbejde på anstaltens bygninger mv. eller som gangmænd.

Ud over at deltage i anstaltens almindelige skoleundervisning kan de anbragte på grønlanderafdelingen modtage undervisning i grønlandsk – efter det oplyste 3 x 3 timer ugentlig. I disse timer undervises der i læsning på grønlandsk og i grønlandske samfundsforhold.

Det blev oplyst at det tidligere har været et problem at skaffe kvalificerede lærerkræfter udefra, men på tidspunktet for besøget var der stabile lærerkræfter i anstalten.

Det blev oplyst at det kan være svært at motivere de anbragte til at modtage den tilbudte undervisning – også undervisningen i grønlandsk. Enkelte grønlandsk anbragte har dog taget folkeskolens afgangseksamen mens de har opholdt sig på grønlanderafdelingen. Efter det oplyste har en enkelt anbragt lært at læse og skrive under opholdet.

3. Fritid og fællesskab

Arbejdstiden er fra kl. 07.30 til kl. 15.00 (om fredagen dog til kl. 14.30). Der er fællesskab på grønlanderafdelingen fra kl. 15.00 til kl. 21.30 (afmønstring), og på søn- og helligdage hele dagen. Kl. 21.30 bliver de anbragte lukket inde på cellerne. Det blev

oplyst at enkelte anbragte anmoder om at få låst deres dør under fællesskabstiden. Jeg forstår dette på den måde at disse anbragte ikke ønsker at deltage i fællesskabet og altså ikke blot som en foranstaltning som skal forhindre eventuelle tyverier fra cellen.

Efter det oplyste har gentagne tyverier fra afdeling L betydet at de grønlandsk anbragte på afdeling K i en periode ikke har haft adgang til fællesskab med de grønlandsk anbragte på afdeling L. På tidspunktet for besøget var der efter det oplyste indført en forsøgsordning med to timers fællesskab hver aften. Nogle anbragte oplyste at de grønlandere der er placeret på afdeling K, føler sig ”deporterede”.

Jeg beder anstalten om at oplyse omfanget af fællesskabet mellem de grønlandsk anbragte på de to afdelinger på nuværende tidspunkt.

Jeg beder om nærmere oplysninger fra anstalten om baggrunden for beslutningen om at afbryde kontakten mellem de grønlandsk anbragte og det gennem længere tid.

Jeg beder endvidere om direktoratets bemærkninger til det som anstalten anfører, og til ovennævnte forsøgsordning.

De anbragte har i fritiden mulighed for at spille bordtennis og billard. Om sommeren er der mulighed for at spille fodbold udendørs hvilket er meget populært blandt de anbragte. Hele året arrangeres der konditionstræning og løbeture. To gange om ugen kan de anbragte deltage i husflidsaktiviteter. Der er efter det oplyste en lav tilslutning til denne aktivitet.

Det blev oplyst at der er ved at blive etableret et (nyt) husflidsværksted i anstalten hvor specielt de anbragte grønlandere vil kunne have glæde af at være beskæftiget. Produkter herfra vil blive forsøgt solgt gennem ”Nordlyset”.

Jeg beder anstalten om oplysning om status vedrørende det nye husflidsværksted.

De grønlandsk anbragte har som de øvrige indsatte i Anstalten ved Herstedvester mulighed for at holde (små) fugle som kanariefugle, finker og undulater (maks. fire fugle pr. person). Fuglene må ikke have en værdi over 400 kroner pr. stk., jf. anstaltens regelsamling (bilag 4 til 11-1). At nogle af de grønlandsk anbragte benytter sig af denne mulighed for selskab, konstaterede jeg ved selvsyn under rundvisningen på afdelingen.

De anbragte har tidligere haft mulighed for at modtage musikundervisning og spille musik sammen under supervision af en musiklærer. Denne har imidlertid sagt sin stilning op. Anstalten vil forsøge at få en ny musiklærer ansat til efteråret.

De anbragte har selvfølgelig også mulighed for at se fjernsyn. Anstalten kan modtage

14 kanaler, og de anbragte kan leje tv af anstalten for 20 kroner om ugen.

4. Forplejning – herunder grønlandsk kost

De anbragte har som udgangspunkt selvforplejning og får i den forbindelse et kostbeløb til indkøb af madvarer i anstaltens butik. De spiser normalt kold mad til frokost (frokostpause fra kl. 12.15 – 12.45). De fleste får en nogenlunde nærende/alsidig kost, men for enkelte anbragtes vedkommende gælder det at anstalten må holde øje med hvad de spiser. Kontrollen består nærmere i en vurdering af det ernæringsmæssige indhold af de pågældendes mad i køleskabet.

I nogle tilfælde må anstalten ty til at udbetale kostpenge i form af en ”kostseddel” som kan anvendes som betaling i butikken til indkøb af madvarer, men ikke til nydelsesmidler som cigaretter eller sodavand.

I enkelte grelle tilfælde får de anbragte en advarsel om at de risikerer at komme på anstaltskost (”Jyderupmad”). Det er efter det oplyste som regel ikke nødvendigt at føre advarslen ud i livet.

Den ovenfor nævnte klagesag om muligheden for de anbragte for at få grønlandsk kost udsprang af en klage til ombudsmanden fra en grønlandsk anbragt. Den pågældende spurgte i brev af 14. januar 2004 hvorfor en tidligere beslutning om at de anbragte i grønlænderafdelingen skulle have serveret grønlandsk kost tre gange om ugen, ikke er blevet efterlevet (j.nr. 2004-0519-628). Jeg sendte den 10. februar 2004 spørgsmålet videre til Direktoratet for Kriminalforsorgen der den 13. februar 2004 orienterede mig om at brevet var sendt til besvarelse til Anstalten ved Herstedvester.

Anstalten svarede den 22. marts 2004 således:

”Det er rigtigt, at de grønlandsk anbragte for år tilbage fik tilsagn om grønlandsk mad 3 gange om ugen.

Imidlertid valgte de grønlandsk anbragte selv senere kun at få grønlandsk mad en gang om ugen, fordi den grønlandske mad blev for ensformig på grund af forsyningsvanskeligheder.

Såfremt der skulle blive bedre muligheder for at få forsyninger af grønlandsk mad, er vi opmærksomme på ønsket om grønlandsk mad 3 gange om ugen.”

Jeg er ikke klar over om spørgsmålet er forsøgt indbragt for Direktoratet for Kriminalforsorgen af den pågældende anbragte eller af andre.

Jeg henviser i øvrigt til pkt. 8 nedenfor.

Om grønlandsk kost oplyste anstalten under besøget – i fortsættelse af det ovennævnte brev af 22. marts 2004 – at anstalten indtil tidspunktet for besøget stort set kun havde modtaget hellefisk og ørreder. Leveringsvanskelighederne havde efter det oplyste dels baggrund i restriktive regler fra EU (i forbindelse med forsendelse af kost fra Grønland), dels i det forhold at anstalten ikke har haft og fortsat ikke har formaliserede forbindelser til Grønland. Anstalten oplyste i den forbindelse at anstalten kun undtagelsesvis modtager leverancer fra anstalterne for domfældte i Grønland (og aldrig fra Anstalten for domfældte i Nuuk).

Jeg kan oplyse at jeg under inspektioner af anstalter for domfældte i Grønland har opfordret anstaltslederne til at være opmærksom på, i det omfang der er mulighed for det, at sende grønlandsk kost som fanges af de anbragte, til de anbragte i Anstalten ved Herstedvester. Og under besøget lovede jeg at gentage denne opfordring. Jeg har samtidig hermed sendt Politimesteren i Grønland og anstalterne for domfældte i Grønland en genpart af dette brev idet jeg specielt har henledt politimesterens og anstaltsledernes opmærksomhed på det som jeg har anført om forsendelse af grønlandsk kost til de grønlandsk anbragte i Anstalten ved Herstedvester.

Det blev oplyst at anstalten den 30. marts 2004 deltog i et møde i Fødevareministeriet hvor bl.a. spørgsmålet om forsendelse af kost fra Grønland blev drøftet. Efter det oplyste var der på mødet tale om en vis opblødning i forhold til tidligere, og anstalten anførte bl.a. på den baggrund at det formentlig om kort tid (igen) vil være muligt at have grønlandsk kost tre gange om ugen.

Som det fremgår af pkt. 8 nedenfor, har jeg bedt anstaltens ledelse om underretning når ordningen med tre gange grønlandsk kost om ugen er trådt i kraft (igen).

Såvel talsmanden som enkeltindsatte bragte spørgsmålet om fordeling af tilsendt grønlandsk kost op under samtalerne.

Jeg henviser også hvad dette spørgsmål angår, til pkt. 8 nedenfor.

5. Udgang

Det blev oplyst at de anbragte på grønlanderafdelingen ikke er omfattet af Direktoratet for Kriminalforsorgens skærpede udgangsregler (fra marts 2002). Der blev herved henvist til direktoratets cirkulære af 26. november 1996 om behandlingen af personer der er anbragt i Anstalten ved Herstedvester i henhold til den grønlandske kriminallov. Efter cirkulæret finder de regler som gælder for andre indsatte i anstalten, også anvendelse for de grønlandsk anbragte. Anstalten kan dog indrømme sådanne lempelser som hensynet til de grønlandske anbragte tilsiger.

I cirkulæret er der endvidere fastsat (særlige) regler for udgang til de grønlandsk anbragte og regler om overførsel (udstationering) til anstalt i Grønland.

Jeg kan til orientering for Anstalten for Herstedvester oplyse at Direktoratet for Kriminalforsorgen i forbindelse med inspektionen den 12. marts 2003 af Pensionen Lysholmgård har oplyst at direktoratet er i færd med at gennemgå kriminalforsorgens cirkulæresamling.

Efter Justitsministeriets vejledning nr. 153 af 22. september 1987 om udarbejdelse af administrative forskrifter, pkt. 4 og 6, skal bekendtgørelsesformen anvendes hvis reglerne skal normere retsstillingen mellem borgere indbyrdes eller pålægge borgere pligter over for det offentlige; endvidere bør bekendtgørelse også anvendes hvis reglerne går ud på at tillægge borgerne rettigheder over for det offentlige.

Det ovenfor nævnte cirkulære om behandlingen af personer der er anbragt i Anstalten ved Herstedvester i henhold til den grønlandske kriminallov, indeholder også bestemmelser der regulerer borgernes retsstilling.

Jeg går ud fra at Direktoratet for Kriminalforsorgen er opmærksom på dette forhold i forbindelse med den ovenfor nævnte revision.

Flere af de grønlandsk anbragte har efter det oplyste familie i Danmark som de kan få udgang til at besøge. Tilsvarende gælder de anbragtes bistandsværger. Bistandsværgerne hverves gennem Grønlændernes Hus i København.

Det er en forudsætning for tilladelse til udgang at de anbragte aflægger en ”ren” urinprøve. Dette betyder for enkeltes vedkommende at de aldrig (på grund af hashrygning) får udgang.

Der er normalt tale om ledsaget udgang. På tidspunktet for besøget havde ingen af de grønlandsk anbragte uledsaget udgang.

5.1. Dosering af antabus mv.

Udgangstilladelserne er efter det oplyste normalt ledsaget af et antabusvilkår. Ingen af de anbragte som jeg havde samtale med under besøget, bestred nødvendigheden af et sådant vilkår, men adskillige rejste spørgsmål om hvorvidt den mængde antabus som anstalten normalt kræver at de anbragte indtager forud for udgangen, er rigtigt doseret. De anbragte henviste til bivirkninger i form af kvalme (og undertiden opkastninger), forøget søvnbehov og dårligt humør. Det blev oplyst at anstalten følger de gængse doser, og at der er en tidligere sag om dette spørgsmål.

Som nævnt bestred ingen af de anbragte som jeg talte med, nødvendigheden af indtagelse af antabus som vilkår for udgang. Herefter, og idet jeg går ud fra at vilkåret træffes på grundlag af en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, foretager jeg mig på det foreliggende grundlag ikke mere vedrørende dette punkt.

Spørgsmålet om dosering af antabus indgik i ombudsmandens rapport af 13. maj 1997 vedrørende inspektion den 13. og 16. december 1996 af Anstalten ved Herstedvester (j.nr. 1996-2341-629).

Ombudsmanden lagde til grund for sin vurdering af dette spørgsmål at de indsatte der doseres med antabus, alle blev doseret med den samme mængde uanset at doseringen hvis den skete på grundlag af en lægefaglige vurdering, ville variere fra den ene indsatte til den anden.

Herefter udtalte ombudsmanden følgende:

”Anstaltens dosering af antabus må efter min opfattelse give anledning til betydelig betænkelighed, idet en indsat ikke bør doseres med en højere dosis antabus end en konkret lægefaglig vurdering tilsiger er nødvendig. I denne vurdering kan også indgå det forhold at det kan få meget alvorlige konsekvenser at en dosering er sådan at en indsat kan ”drikke sig igennem”. Den konkrete lægefaglige vurdering må foretages uanset om den indsatte udtrykker utilfredshed med kravet om ”fuld dosis”. Jeg henstiller til anstalten i fremtiden at foretage dosering af antabus til indsatte i anstalten efter en konkret lægefaglig vurdering i det enkelte tilfælde.”

I opfølgingsrapport af 21. maj 1999 oplyste og udtalte ombudsmanden følgende (efter forinden at have citeret (dele af) en udtalelse af 18. december 1997 fra anstaltens administrerende overlæge der i sin udtalelse bl.a. havde henvist til den anbefalede dosis i lægemiddelkatalogets retningslinjer om antabusbehandling (2400 mg (800 mg x 3)):

”Direktoratet har anført at den administrerende overlæge telefonisk efterfølgende har oplyst at anstalten foretager, og også i fremtiden vil foretage dosering af antabus efter en konkret lægefaglig vurdering.

Direktoratet har herefter henholdt stil til anstaltens udtalelse.

Jeg går herefter ud fra at ingen indsatte doseres med den i lægemiddelkataloget anbefalede dosis hvis en konkret vurdering tilsiger at vedkommende kan nøjes med en mindre dosis. På den baggrund foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.”

Bemærkningen under den afsluttende samtale hvorefter anstalten følger de gængse doser, kunne forstås således at alle indsatte, og herunder de grønlandsk anbragte, doseres

med den samme mængde antabus – det forhold som ombudsmandens henstilling og udtalelser i de ovennævnte inspektionsrapporter er rettet imod.

På baggrund af det som anstalten og Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst og anført forud for opfølgingsrapporten af 21. maj 1999 – og under henvisning til at anstalten samtidig med at bemærkningen blev fremsat, henviste til den tidligere (ombudsmands)sag – må jeg dog gå ud fra at bemærkningen ikke skal forstås således.

Jeg går således (fortsat) ud fra at ingen indsatte eller grønlandsk anbragte doseres med den i lægemiddelkataloget anbefalede antabusdosis hvis en konkret vurdering tilsiger at vedkommende kan nøjes med en mindre dosis og foretager mig ikke videre vedrørende dette punkt.

5.2. Besøgsrejser til Grønland – grønlandske pårørendes besøgsrejser til Danmark

Efter cirkulærets § 8 kan Direktoratet for Kriminalforsorgen give tilladelse til udgang til Grønland med henblik på (bl.a.) at besøge nærtstående personer eller ”såfremt det i øvrigt skønnes hensigtsmæssigt for behandlingen af den anbragte”. Udgangspunktet er at besøgsrejser afvikles med ledsagelse. Før en eventuel tilladelse til en besøgsrejse gives, skal sagen forelægges for Rigsadvokaten.

Hvis udgang til Grønland er utilrådelig, kan anstalten i stedet tillade en af den anbragtes pårørende en besøgsrejse til Danmark, jf. cirkulærets § 10, stk. 1.

Det blev oplyst at anstalten siden 1996/97 har arrangeret en besøgsrejse årligt for de af de grønlandsk anbragte som anstalten finder det forsvarligt at sende af sted. Besøgsrejserne – der normalt arrangeres som én samlet rejse – afvikles normalt efter at anstaltens personale har haft sommerferie, og finder derfor normalt sted i august eller september måned. Besøgsrejserne bruges efter det oplyste også i behandlingsarbejdet.

Anbragte på besøgsrejse er ledsaget af undertiden en, men oftest to ansatte fra Anstalten ved Herstedvester. Ledsagerne er ikke nødvendigvis fængselsfunktionærer. Også afdelingens tolke har fungeret som ledsagere. Der er ingen problemer med at få ledsagere til besøgsrejserne.

Som udgangspunkt overnatter de anbragte der er på besøgsrejse, i den lokale arrest/detention; i enkelte tilfælde på sømandshjemmet. I 2003 måtte besøgsrejsen for to grønlandsk anbragtes vedkommende aflyses på et sent tidspunkt pga. manglende plads i arresten/detentionen. Anstalten oplyste at man i fremtiden ville være meget opmærksom på at undgå tilsvarende problemer.

Til tilladelse til en besøgsrejse er der efter det oplyste normalt knyttet vilkår om antabusbehandling.

Jeg går ud fra, som jeg har gjort det ovenfor under pkt. 4., at anstalten vurderer behovet for et sådant vilkår i hvert enkelt tilfælde.

Det blev oplyst at de anbragte er glade for besøgsrejserne, men at nogle af de anbragte må motiveres til at ansøge om en rejse. Efter det oplyste tager familierne i Grønland normalt pænt imod de anbragte.

Udgifterne i forbindelse med besøgsrejserne afholdes af anstalten, jf. cirkulærets § 8, stk. 4. Besøgsrejserne er dyre, men ingen anbragte får efter det oplyste afslag af den grund.

Planlægningen af besøgsrejserne der normalt har en varighed på 8-10 og undertiden 12 dage, afhænger af de konkrete forhold – og især af hvad der kan lade sig gøre transportmæssigt; f.eks. flyver anbragte som skal på besøg på østkysten af Grønland, via Island.

Jeg viderebragte under det afsluttende møde nogle af de grønlandsk anbragtes ønske om at besøgsrejserne bliver af længere varighed. Anstalten oplyste at anstalten er opmærksom og vil være opmærksom herpå.

Nogle anbragte er det som nævnt ikke tilrådeligt at tilbyde besøgsrejser til Grønland. For disses vedkommende og som alternativ for de anbragte som ikke ønsker at komme på besøg hos familien i Grønland, eller som ikke kan motiveres til at ansøge om en besøgsrejse, arrangerer anstalten besøgsrejser for pårørende i Grønland til Albertslund (under forudsætning af at der kan udstedes en besøgstilladelse til de(n) pågældende pårørende). Der er tale om en besøgsrejse til en enkelt person. Hvis anstalten bevilger en besøgsrejse, betaler anstalten rejseomkostningerne for den pågældende samt overnatning med morgenmad under opholdet i Danmark. Nogle af de pårørende bor dog hos familie eller venner i Danmark under opholdet her. De øvrige pårørende bor normalt sammen på et bestemt motel i nærheden af anstalten.

Anstalten afhenter de pårørende i lufthavnen og afhenter den første dag også de pårørende på motellet og kører dem til anstalten. Anstalten står endvidere for arrangementer for de pårørende i anstalten med deltagelse (naturligvis) også af de anbragte. Anstalten arrangerer endvidere en udflugt med bus normalt til Nordsjælland med henblik på at de pårørende, hvoraf nogle aldrig har været i Danmark før, får set andre dele af Danmark end Albertslund og Herstedvester.

5.3. Udstationering

Efter det ovennævnte cirkulæres § 12 kan Direktoratet for Kriminalforsorgen når det anses for formålstjenligt og foreneligt med retssikkerheden, træffe bestemmelse om overførsel (udstationering) til anstalt i Grønland som led i et udslusningsforløb. Efter

cirkulærets § 13 kan udstationering gøres betinget af at den anbragte overholder vilkår som findes formålstjenlige, og herunder underkaster sig behandling (først og fremmest med kønsdriftshæmmende medicin). Behandlingen skal efter det oplyste være påbegyndt før overførslen til Grønland kan ske, og de grønlandsk anbragte kan også af den grund være svære at motivere til behandling. Behandlingen er ikke uden bivirkninger. Efter det oplyste bliver forvaringsdømte normalt ikke endeligt udskrevet, uanset lang tids prøveløsladelse med vilkår om medicinsk kastration.

Der har efter det oplyste kun været udstationeret to grønlandske anbragte siden 1996. Begge de grønlandsk anbragte kom, ret hurtigt forstod jeg, tilbage til anstalten; den ene er dog nu tilbage i Grønland som prøveløsladt.

6. Grønlandske funktionærer

Anstalten har efter det oplyste behov for grønlandske funktionærer i størrelsesordenen tre grønlandske funktionærer, men anstalten har generelt haft svært ved at skaffe grønlandske funktionærer i tilstrækkeligt omfang. På tidspunktet for besøget var der kun én grønlandsk funktionær udstationeret i anstalten, og den pågældende skulle snart tilbage til Grønland. Anstalten har herudover en dansk funktionær ansat som er født i Grønland.

At det er svært at skaffe grønlandske funktionærer, er ikke noget nyt fænomen. Der er flere årsager hertil, men generelt har det bl.a. haft betydning at Anstalten ved Herstedvester kun har to boliger til rådighed for eventuelle udstationerede fra Grønland. Det blev oplyst at spørgsmålet om boliger har været drøftet med Statsfængslet i Vridsløselille, og at statsfængslet ikke har været indstillet på at afgive boliger til anstalten.

Det er naturligvis af overordentlig stor betydning at de tre stillinger der skal besættes med grønlandske funktionærer, faktisk også bliver det. Det er derfor af betydning at der tilbydes de grønlandske funktionærer vilkår der gør det attraktivt at gøre tjeneste ved Anstalten ved Herstedvester, herunder at spørgsmål om boligforhold ikke stiller sig hindrende i vejen for at stillingerne kan besættes.

Jeg beder oplyst hvad Direktoratet for Kriminalforsorgen har gjort eller agter at gøre for at gøre det mere attraktivt for grønlandske funktionærer at søge beskæftigelse ved grønlænderafdelingen, herunder hvad direktoratet har gjort eller agter at gøre for at løse det nævnte boligproblem.

7. Euforiserende stoffer

Der er problemer med euforiserende stoffer på grønlænderafdelingen som i (næsten) alle andre afdelinger/institutioner indenfor kriminalforsorgen. Problemet er dog efter det oplyste ikke stort og drejer sig navnlig om hash. Det blev oplyst at anstalten i 2003 konfiskerede 250 g hash hos grønlandsk anbragte.

Efter det oplyste er der kun en lille gruppe blandt de grønlandsk anbragte der er misbrugere. En tilsvarende lille gruppe ryger aldrig hash mens den store gruppe ryger i perioder. Anstalten opfatter hashrygningen på grønlanderafdelingen først og fremmest som kulturelt betinget.

Anstalten er af flere grunde nødsaget til at have en meget restriktiv praksis over for ethvert misbrug af euforiserende stoffer.

Hvis en anbragt ikke kan afgive en "ren" urinprøve, kan den pågældende ikke få udgang, og udgangsforløbene er det eneste der kan give et tilstrækkeligt klart billede af den anbragtes funktionsniveau på et givet tidspunkt.

Hertil kommer den udbredte medicinering i anstalten. Et (side)misbrug vil uanset arten automatisk give de behandlende læger et skævt billede af den anbragtes forhold.

8. Samtale med talsmand

I brev af 19. april 2004 skrev jeg således til talsmanden:

"Under mit besøg den 6. april 2004 i Grønlanderafdelingen i Anstalten ved Herstedvester havde vi en samtale. Du er udpeget som talsmand for de anbragte i afdelingen, og du havde forinden samtalen med mig drøftet de emner som du bragte op, med de øvrige anbragte. Du har selv været anbragt i afdelingen i ca. to år.

1. Grønlandsk kost

Du henviste til at der er givet løfte om at de anbragte får grønlandsk kost tre gange om ugen. De anbragte får det imidlertid kun en gang om ugen.

Under den afsluttende samtale med ledelsen fremlagde jeg din klage.

Ledelsen bekræftede at de anbragte kun får grønlandsk kost en gang om ugen. Det skyldes nogle problemer med fødevaremyndighederne i forbindelse med forsendelse af kost fra Grønland. Disse vanskeligheder synes nu at være overvundet, og ledelsen regner med at det om kort tid (igen) vil være muligt at have grønlandsk kost tre gange om ugen.

Jeg kan oplyse at jeg i forbindelse med inspektioner af anstalter i Grønland har opfordret anstalterne til at huske at sende grønlandsk kost til de anbragte i grønlanderafdelingen når der er mulighed for det. Jeg vil tage kontakt til lederen af anstalterne og til Politimesteren i Grønland og gentage denne opfordring.

Jeg foretager ikke videre vedrørende dette spørgsmål ud over at jeg har anmodet anstaltens ledelse om at underrette mig når ordningen med tre gange grønlandsk kost om ugen er trådt i kraft (igen).

2. Tilsendt grønlandsk kost

Når en anbragt privat får tilsendt grønlandsk kost, skal den pågældende dele dette med de andre anbragte. Og både gavemodtageren og de andre anbragte skal betale kostbeløb når gaven fortæres. Dette udtrykte du utilfredshed med.

Ledelsen bekræftede at de anbragte på den oplyste måde skal deles om den tilsendte grønlandske kost. Ledelsen mener at det for så vidt er "ulovligt" at anbragte på denne måde kan få kost tilsendt udefra. En forudsætning for alligevel at tillade det er at man deles om det. Man ønsker ikke at en enkelt eller nogle få anbragte "sitter og mæsker sig" i grønlandsk mad i overværelse af de øvrige anbragte. Ledelsen afviste at der skal ydes betaling for de dage hvor den modtagne gavepakke fortæres. Ledelsen ville undersøge spørgsmålet nærmere.

Jeg har forståelse for synspunktet der ligger bag en ligelig behandling af de anbragte med hensyn til den grønlandske kost. Under hensyn hertil og til at der om kort tid vil være grønlandsk kost tre gange om ugen således at behovet for private gavepakker mindskes, foretager jeg ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

3. Socialrådgiver

Du oplyste at socialrådgiver Juliane Lange ikke kun er tilknyttet grønlanderafdelingen, men også andre afdelinger. De anbragte på grønlanderafdelingen mener at socialrådgiveren arbejder godt for de andre afdelinger, men ikke for de anbragte på grønlanderafdelingen. Der kan således gå op til tre uger før en anbragt får kontakt med socialrådgiveren efter at anmodning herom er fremsat.

Ledelsen oplyste at ledelsen ikke tidligere havde hørt om sådanne problemer, og at ledelsen umiddelbart måtte stille sig uforstående over for det oplyste. Ledelsen ville drøfte spørgsmålet med den pågældende socialrådgiver.

Jeg bad ledelsen om at modtage underretning om resultatet af drøftelsen.

Jeg foretager på nuværende tidspunkt ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

4. Manglende udstationering af grønlandske funktionærer

Du oplyste at der er vanskeligheder med at få grønlandske funktionærer udstationeret til anstalten. Det er i særlig grad et problem for de grønlandske indsatte som kun taler grønlandsk (3-4 anbragte). Det har bl.a. også betydning for mulighederne for at få udgang og forløbet af udgange. Og nogle anbragte som kun taler grønlandsk, får afvist deres forespørgsler og klager med henvisning til at der ikke er funktionærer (til stede) som behersker grønlandsk.

Ledelsen oplyste at målet er at der skal være tre udstationerede grønlandske funktionærer på afdelingerne samtidig. Det er imidlertid vanskeligt at praktisere af flere grunde. Det er således ikke muligt for anstalten at stille mere end to tjenesteboliger til rådighed under udstationering.

Ledelsen afviste at det betyder noget for muligheden for at få udgang og få behandlet forespørgsler og klager over at der ikke er de ønskede grønlandske funktionærer på

afdelingen. Ledelsen henviste bl.a. til de to tolke der er tilknyttet afdelingen.

Jeg vil tage dette spørgsmål op i den rapport som bliver udarbejdet om besøget.

5. Undervisning af danske funktionærer i grønlandsk kultur

Du oplyste at der tidligere havde været en vis undervisning af danske funktionærer i grønlandsk kultur og forhold der betød at funktionærerne bedre kunne sætte sig ind i de grønlandske anbragtes måde at tænke og handle på. Du mener at der er et stort behov for en sådan undervisning.

Ledelsen oplyste at der tidligere havde været arrangeret en årlig studierejse for en funktionær ved afdelingen. Denne mulighed var imidlertid sparet væk. Funktionærerne får dog et vist kendskab til grønlandsk kultur og forhold bl.a. ved de ledsagede udgange f.eks. til arrangementer i Grønlændernes Hus i København og i forbindelse med besøgsrejser til Grønland.

Jeg vil lade dette spørgsmål indgå i overvejelser i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten om besøget.

6. Vedligeholdelsesstandard på afdelingen

Du oplyste at de anbragte synes at der trænger til at blive frisket op på afdelingen, bl.a. på fællesarealerne, og du henviste specielt til at der ikke er borde og stole nok når alle de anbragte grønlændere (dvs. også dem fra afdeling K) skal spise eller i øvrigt skal være sammen på afdeling L.

Som du så under mit besøg, besigtigede jeg nogle af cellerne og fælleslokalerne. Jeg kan være enig med dig i at der trænger til en opfriskning. Også møblementet i de celler jeg så, trænger efter min opfattelse til udskiftning.

Ledelsen oplyste at anstalten råder over møblement der kan anvendes til udskiftning af møblementet i samtlige celler i grønlænderafdelingen, og at det vil ske om kort tid.

I min rapport om besøget vil jeg beskæftige mig med vedligeholdelsesstandard mv. i afdelingen.

7. Køkkenredskaber mv.

Du klagede over at der i fælleskøkkenet mangler brugbare køkkenredskaber. (Der er kun én anvendelig stegepande, og der mangler en kartoffelskrællekniv. Der mangler også opvaskemiddel og håndklæder, og udleveringen af køkkenruller til køkkenet er utilstrækkelig (tre køkkenruller om ugen)).

Jeg forelagde denne klage for ledelsen der ikke havde hørt herom tidligere. Forholdene vil blive bragt i orden.

Jeg går ud fra at det nu er sket eller vil ske i løbet af kort tid, og foretager ikke videre vedrørende disse spørgsmål.

8. Mulighed for kontakt med omverden

Du oplyste at de anbragte i nogle tilfælde kan have vanskeligheder med at komme i kontakt med omverden, f.eks. med at få kontakt til journalister, til Folketingets Ombudsmand, politikerne i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Kriminalforsorgen i Grønland.

Ledelsen afviste på det bestemteste at der er sådanne vanskeligheder med at komme i kontakt med omverden. Specielt vedrørende journalister der ønsker at komme på besøg i afdelingen, bliver de anbragte (f.eks. via opslagstavlen) gjort bekendt med sådanne ønsker. De anbragte kan da selv tage stilling til om de ønsker besøg.

Jeg foretager ikke videre vedrørende dette spørgsmål. Jeg henviser de anbragte til i de konkrete tilfælde af vanskeligheder at klage til mig.

9. Bistandsværger

Du klagede over at bistandsværgerne ikke havde mulighed for i år – som det har været tilfældet tidligere – at deltage i påsegudstjenesten i anstalten. Du henviste til at bistandsværgerne for flere anbragte er ”ligesom deres familie”.

Ledelsen bekræftede at bistandsværgerne i år ikke ville have mulighed for at deltage i påsegudstjenesten. Årsagen hertil var at man ikke blot ville have bistandsværgerne til at deltage i gudstjenesten, men også i en efterfølgende kaffekomsammen. Det kunne ikke lade sig gøre i påskedagene. Og den grønlandske præst havde afslået et ønske om at flytte gudstjenesten til et andet tidspunkt.

Man vil nu forsøge at gennemføre et arrangement også for bistandsværgerne den 18. maj 2004.

Jeg foretager ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

10. Afslag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen

Du oplyste at de anbragte ”altid får afslag” på ansøgninger og klager til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Som jeg oplyste under samtalen, er der mulighed for at klage til Folketingets Ombudsmand over afslag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen.

11. Det nye husflidsværksted

Der er ved at blive etableret et husflidsværksted i anstalten hvor specielt de anbragte grønlandere vil kunne have glæde af at være beskæftiget. Produkter herfra vil blive forsøgt solgt.

Du rejste spørgsmål om hvortil indtægter (overskud) ved salget vil gå.

Ledelsen havde ikke overvejet dette spørgsmål. Hvis der måtte komme et overskud, vil ledelsen være indstillet på at undersøge og overveje om en del af overskuddet kan anvendes specielt til grønlanderafdelingen.

Jeg foretager ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

12. Salg af kunstgenstande

Du er kunstner og ønsker at sælge kunstgenstande som du fremstiller.

Ledelsen pegede på muligheden for at der skabes en kontakt til f.eks. ”Nordlyset”. Hvis der måtte være behov for det, vil ledelsen gerne yde hjælp til at en kontakt kan etableres.

Som nævnt under besøget og flere gange ovenfor vil der blive udarbejdet en rapport om besøget. Rapporten vil også blive sendt til de anbragte.”

I brev ligeledes af 19. april 2004 til Anstalten ved Herstedvester udbad jeg mig underretning om forholdene under pkt. 1 og 3. Jeg har ikke siden hørt fra anstalten.

Jeg afventer underretning fra anstalten på disse to punkter.

9. Andet

Det blev under besøget oplyst at Folketingets Retsudvalg og justitsminister Lene Espersen ca. tre uger før mit besøg havde aflagt anstalten og herunder grønlænderafdelingen et besøg. Det blev endvidere oplyst at de anbragte under besøget afleverede en ”ønskeliste” til retsudvalget og justitsministeren.

Jeg har fra anden side modtaget en kopi af den nævnte ønskeseddel/-liste. Der er i listen rejst en række spørgsmål – herunder spørgsmål som er nævnt ovenfor.

Folketingets Retsudvalg har den 11. marts 2004 bedt om ministerens kommentarer mv. i anledning af listen.

Jeg beder om at modtage kopi af den korrespondance som anstalten og/eller Direktoratet for Kriminalforsorgen måtte have haft med retsudvalget, Justitsministeriets Departement mv. i anledning af ønskelisten.

Jeg beder endvidere om at modtage kopi af ministerens svar på retsudvalgets spørgsmål.

10. Opfølgning

Jeg beder anstalten om at sende de oplysninger mv. som jeg har bedt om gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen som jeg ligeledes beder om en udtalelse. Jeg har under pkt. 3, 5, 6 og 9 udtrykkeligt bedt om direktoratets bemærkninger mv.

11. Underretning

En kopi af dette brev sendes til orientering til Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de grønlandsk anbragte i Anstalten ved Herstedvester. Som det fremgår af pkt. 4, har jeg tillige sendt en kopi af brevet til Politimesteren i Grønland og til anstalterne for domfældte i Grønland.

Lennart Frandsen
Inspektionschef